

Tot esperant el drac roig i el gall dindi

Fla 88 anys que Myanmar lluita per la seva llibertat. Des d'aleshores el drac roig i el gall dindi simbolitzen respectivament el patriotisme i la consciència política del poble birmà. La primera vegada va ser quan Aung San, heroi nacional i pare de l'actual líder de l'oposició, Aung San Suu Kyi, va alliberar l'antiga Birmània dels britànics. Tenia un ampli suport dels seus compatriotes, que difícilment volen oblidar els ideals d'Aung San, que va ser traït i assassinat. El règim militar fa 46 anys que aplica la tortura, la repressió i el xantatge com a mitjà per a sotmetre els seus súbdits. Però la traïció ha fet que bona part dels birmans, tot i obligats a viure en silenci, passessin per alt la propaganda del govern i es neguessin a oblidar que la paraula dels dictadors no és de confiança. Amb tot, el referèndum per a la Constitució celebrat el dia 10 de maig en una part del país ha tornat a demostrar la impotència dels birmans. Els ciutadans del nord van acudir a les urnes, mentre el govern ofegava els seus compatriotes del sud, blocant tota mena d'ajut d'emergència que els podria ajudar a mitigar la desolació que ha deixat el cicló Nargis.

El 1990, en un error de càlcul, les autoritats van convocar unes eleccions que van donar una victòria extraordinària al partit d'Aung San Suu Kyi, la Lliga Nacional per la Democràcia (NLD), que obtingué un 80% dels vots. Aliens a la voluntat del seu poble, les autoritats van anul·lar els resultats i van perllongar la seva mà de ferro. Per això, la majoria dels birmans tenen poques esperances pel que fa al referèndum. La situació és complexa, perquè tant si els militars haguessin permès un veritable vot lliure —com asseguren— com si no, la seva omnipotència els permet de fer i desfer a pler. A més, l'experiència ha demostrat que els militars silencien qualsevol mena d'oposició. Criticar la Constitució, per exemple, pot significar una pena de tres anys de presó.

Control sobre el procés. El referèndum del 10 de maig ha estat la

El règim militar que governa Myanmar (l'antiga Birmània) va mantenir el dia 10 de maig, malgrat la tragèdia causada pel pas del cicló Nargis, la celebració en una part del país del referèndum per a aprovar una nova constitució. La junta que governa els birmans amb mà de ferro vol legitimar el seu poder sigui com sigui.

primera consulta popular celebrada els darrers divuit anys i, per estalviar-se sorpreses, la junta ha controlat tot el procés. No és tan sols una constitució feta a mida —per exemple,

exclou del procés la líder de l'oposició per haver estat casada amb un britànic i atorga un quart dels seients als militars—, sinó que també s'han aplicat una colla de mesures per a

assegurar-se el beneplàcit del poble. Segons el diari *Irrawaddy*, publicat a Tailàndia per periodistes birmans a l'exili, amplis sectors de la població van ser convidats cordialment a votar anticipadament a favor de la Constitució. És el cas dels funcionaris i els soldats, i també del braç polític dels militars, l'Associació per a la Unió Solidària i el Desenvolupament (USDA), formada per estudiants i civils que, mitjançant el suborn o les amenaces, són obligats a inscriure's i a formar part de qualsevol activitat que doni suport al règim. Els birmans a l'estranger també podien votar, però les ambaixades només els ho permetien si eren favorables a la Constitució. Des de Noruega, la publicació *Democratic Voice of Burma* reproduïx les declaracions d'un birmà que va anar a votar i que en va sortir totalment decebut: en demanar als supervisors per què ja havien marcat la casella del

sí, li van respondre que " simplement era un error".

L'enviat especial per als Drets Humans de les Nacions Unides, Paulo Sergio Pinherio, en unes declaracions en què avalua la celebració del referèndum, s'hi mostrava escèptic i afirmava que "tots els processos democràtics en els quals s'ha passat d'una dictadura a un règim de llibertat, tenen unes passes fixes, com ara l'alliberament dels presos polítics i el diàleg amb l'oposició". Pinherio recordava d'aquesta manera que aquestes condicions no s'havien complert a Myanmar i que el procés democràtic no s'havia d'acceptar sense un seguit de requisits generals. Si s'hi hagués permès, per exemple, la presència d'observadors internacionals no hi hauria hagut certs casos de coerció que denunciaven alguns mitjans de comunicació.

Resistir al règim. El supersticiós general Than Shwe feia dies que s'amagava. Poruc per a plantar cara a les víctimes del cicló que, sota les seves ordres, agonitzen mentre esperen alguna ajuda —la BBC ha publicat que, segons fonts de l'exèrcit, el general va desestimar les demandes d'alguns oficials d'enviar tropes a la zona afectada pel cicló Nargis per ajudar les víctimes—, però valent per a sortir amb la seva dona el dia del referèndum i fer propaganda. Than Shwe només està pendent dels seus plans; legitimar el poder de la junta com més aviat millor. La seva exagerada superstició ho requereix. Corren rumors que el seu astròleg particular va preveure, fa uns quants anys, que un desastre natural destruiria Rangun i que, per aquest motiu, Than Shwe va ordenar de construir Nay Pyi Taw, terra endins, enmig del no-res. Sigui pel motiu que sigui, la nova capital manté el govern allunyat i refugiat del seu poble, de les protestes del setembre i del cicló destructiu.

Per tal de mostrar una imatge de control i de calma enmig de la crisi,

les autoritats van decidir de mantenir la data pel referèndum a les zones que es van escapar del cicló. És previst que les setmanes vinents se celebri a la zona de la part baixa del delta del riu Irawaddy. Segons els experts, els birmans que encara no han exercit el dret de vot són justament els que tenen més coses a dir. Hi ha poca propaganda que pugui combatre el seu testimoni: dies i dies envoltats de cadàvers en descomposició, tot esperant que arribés una ajuda internacional que els dictadors corruptes no lliuren a la població. En ells recau l'esperança que el coratge se sobreposi a la por i votin amb dignitat un no a la Constitució. Amb tot, la traïció recurrent es menja la valentia d'un poble que sap que, tot i alçar la veu, els militars poden anul·lar o manipular el resultat per tal que els afavoreixi.

El líder sap que, si perd la impunitat que li proporciona el poder, hi ha molta gent que voldria passar comptes. Fa divuit anys va veure com Aung San Suu Kyi, un nom que no vol ni sentir pronunciar, abraçava tot un poble. Per això ha mantingut l'ex-colònia britànica aïllada de qualsevol influència estrangera per por que desestabilitzin el país.

La gestió de la crisi provocada pel cicló ha demostrat clarament el temor del règim que la presència dels equips d'emergència i experts obri els ulls als seus súbdits. Un punt de vista innocent que passa per alt que molts birmans són immunes a la propaganda. La supervivència del règim durant 46 anys no ha estat només possible a causa de la repressió que apliquen els militars. Traïció rere traïció, els militars han demostrat la impotència de la població per alçar la veu. "La tasca del nostre moviment nacional encara no s'ha acabat. Encara hem d'assolir la prosperitat que va prometre el drac i encara no ha arribat l'hora que el gall dindi executi la seva dansa triomfant." Així acabava el premi Nobel de la pau, encara sota arrest domiciliari, una de les seves cartes escrites des de Myanmar entre el novembre del 1995 i el desembre del 1996.

*Iris Mir
Pequín*

Uns grup de birmans, mostrant unes fotografies de la repressió, participa en una protesta contra el referèndum proposat per la junta militar davant l'ambaixada de Myanmar a Bangkok, a Tailàndia, el 10 de maig, dia de la celebració de la consulta.